

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 17. srpna 2020
Č.j. MSP-89/2020-MOT-J/6
Počet listů: 3
Přílohy: -

Vážený pane poslanče,

odpovídám na Vaši písemnou interpelaci ze dne 27. 7. 2020, ev. číslo 1335, podanou ve věci dopadů přijetí nového zákona o národní bezpečnosti pro Zvláštní správní oblast Čínské lidové republiky Hongkong (dále jen „Hongkong“) na bilaterální spolupráci mezi Českou republikou a Hongkongem ve vztahu k vydávání osob do Hongkongu, resp. případné výpovědi Dohody mezi Českou republikou a Zvláštní administrativní oblastí Čínské lidové republiky Hongkong o předávání osob hledaných pro trestní řízení (dále jen „Dohoda“).

Předně mi dovoluji Vás ujistit, že Ministerstvo spravedlnosti si je vědomo závažných dopadů přijetí nového zákona o státní bezpečnosti pro Hongkong na charakter vztahů mezi Českou republikou a Hongkongem. **Na základě dále uvedených skutečností však nepovažujeme v této chvíli za důvodné iniciovat vypovězení Dohody ani pozastavení její aplikace.**

Dohoda samotná i právní řád České republiky obsahují komplexní ochranu práv osoby, o jejímž vydání je rozhodováno, a účinné mechanismy, které brání jejímu zneužívání k trestním stíháním nejen pro politické trestné činy, ale i pro obecné trestné činy, avšak vedenému z politických důvodů.

Podle článku 3 odst. 1 Dohody je podmínkou vydání **oboustranná trestnost**, přičemž ale jednání postihovaná podle nového zákona o národní bezpečnosti by tuto podmínku v České republice zjevně nesplňovala.

Článek 7 Dohody obsahuje **důvody, pro které musí být vydání odmítnuto**, to znamená, že osoba nebude předána, pokud dožádaná smluvní strana má závažné důvody domnívat se:

- a) že trestný čin, z něžž je tato osoba obviněna nebo za který byla odsouzena, je trestným činem politické povahy;
- b) že žádost o předání (ač údajně podávána na základě trestného činu, pro který předání může být povoleno) byla ve skutečnosti podána pro účely trestního stíhání nebo potrestání na základě rasové příslušnosti, náboženství, národnosti, pohlaví nebo politických názorů; nebo

c) že by tato osoba, pokud by byla navracena, mohla být poškozena při soudním řízení proti své osobě nebo potrestána, zadržena nebo omezena na své osobní svobodě z důvodů rasové příslušností, náboženství, národnosti, pohlaví nebo politických názorů.

Justiční orgány České republiky tyto důvody s ohledem na vnitrostátní právní úpravu podle zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních“), a také na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva i Ústavního soudu vždy v extradičních řízeních pečlivě zkoumají. Pokud by měla být osoba vydána do státu, ve kterém by jí hrozilo riziko mučení a jiného krutého či nelidského zacházení nebo riziko stíhání z politických důvodů, soudy vysloví nepřipustnost takového vydání a ministr spravedlnosti nemůže takové vydání povolit.

Osoba, která není občanem České republiky, může v České republice navíc požádat o udělení mezinárodní ochrany. Probíhající řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky znemožňuje realizaci vydání žadatele o mezinárodní ochranu do cizího státu do doby pravomocného skončení tohoto řízení, a to včetně případného navazujícího soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany je poté důvodem nepřipustnosti vydání dle ust. § 91 odst. 1 písm. b) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

V případě vypovězení Dohody by Česká republika zůstávala ve vztahu k Hongkongu (jakožto Zvláštní autonomní oblasti Čínské lidové republiky) vázána řadou mnohostranných úmluv obsahujících extradiční doložky (např. Úmluva OSN o nadnárodním organizovaném zločinu). Tyto mezinárodní smlouvy však neobsahují komplexní úpravu důvodů pro odmítnutí vydání. Dohoda mezi Českou republikou a Hongkongem tyto mnohostranné úmluvy doplňuje (viz např. čl. 16 odst. 7 Úmluvy OSN o nadnárodním organizovaném zločinu) a Česká republika je díky Dohodě ve vztahu k Hongkongu v lepším postavení při posuzování přípustnosti vydání v jednotlivých případech, neboť může pro odmítnutí vydání využít důvody, s nimiž vyslovila souhlas sama dožadující strana.

Případné vypovězení Dohody tak jako tak nebude bránit hongkongským, resp. čínským orgánům v podávání extradičních žádostí, neboť takové žádosti se musejí posoudit i bez existence smlouvy. Dohoda ovšem výrazně zlepšuje postavení České republiky při odmítání žádostí o vydání v konkrétních případech.

Současně výpověď Dohody by znemožnila žádat o vydání pachatelů trestných činů stíhaných českými justičními orgány z Hongkongu do České republiky, neboť vydání osoby z Hongkongu do ciziny je podmíněno existencí mezinárodní smlouvy. Smyslem extradičního řízení je dovést pachatele k trestní odpovědnosti a výpovědí Dohody by došlo k omezení možnosti vymahatelnosti trestního práva v České republice, což by bylo v rozporu se zájmy České republiky.

Ohledně Vámi zmiňovaných kroků mezinárodní komunity spočívajících ve vypovězení mezinárodních smluv o vydávání je třeba uvést, že dle informací dostupných v relevantních veřejných sdělovacích prostředcích (webové stránky BBC, CNN a další) došlo ze strany Spojeného Království Velké Británie a Severního Irska, dalších zemí, jež jsou součástí Commonwealth, a Spojených států amerických k pozastavení platnosti těchto mezinárodních dohod, nikoliv tedy k jejich vypovězení. Velká Británie a země Commonwealth mají s Hongkongem historicky diametrálně odlišné vztahy než Česká republika.

Vývoj vnitrostátní situace v Hongkongu bude také jistě předmětem dalších jednání a diskuzí příslušných orgánů Evropské Unie. Reakce zemí Evropské Unie, které mají s Hongkongem uzavřené mezinárodní smlouvy o vydávání, na přijetí nového zákona o státní

bezpečnosti pro Hongkong jsou v tuto chvíli různé. Některé země reagovaly pozastavením platnosti extradičních smluv (Německo), resp. pozastavením procesu ratifikace (Francie). Z neformálních vyjádření získaných prostřednictvím pracovních orgánů Evropské Unie vyplývá, že Nizozemsko a Portugalsko v tuto chvíli nezvažují vypovězení ani pozastavení platnosti svých smluv o vydávání uzavřených s Hongkongem. V Irsku a Finsku dle dostupných informací v současnosti probíhá posuzování těchto smluv a zvažování dalšího postupu.

K Vašemu dotazu ohledně počtu extradičních žádostí a realizovaných extradic mezi Českou republikou a Hongkongem sděluji, že za dobu platnosti Dohody (tj. od 13. 2. 2015) Ministerstvo spravedlnosti neeviduje žádnou podanou extradiční žádost mezi Českou republikou a Hongkongem, tzn. ani žádný realizovaný případ vydání osoby pro účely trestního řízení mezi Českou republikou a Hongkongem.

K Vašemu dotazu ohledně zpracování analýzy změny právního prostředí díky přijetí nového bezpečnostního zákona pro Hongkong s přihlédnutím k dosud uzavřeným ujednáním mezi Hongkongem a Českou republikou, sděluji následující - přijetí nového bezpečnostního zákona pro Hongkong se právního řádu České republiky formálně nijak nedotýká. Analýza praktické aplikace Dohody ve styku mezi Českou republikou a Hongkongem se jeví, s ohledem na skutečnost, že Dohoda nebyla dosud v praxi ani jednou aplikována, v tuto chvíli jako bezpředmětná.

S pozdravem

Vážený pan
Jan Lipavský
poslanec Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky
Sněmovní 4
118 26 Praha 1